

Д33

3253-р

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДРАГОМАНОВА**

ДЕНИСЕНКО Наталія Григорівна

УДК: 378.015.31:796:373.3 (043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДО ОЗДОРОВЧОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ**

13.00.04 – теорія та методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

НБ НПУ

100098013

Київ – 2011

8023

НБ НПУ ім. М.П. Драгоманова

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Луцькому інституті розвитку людини Університету “Україна”, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, доцент
Карпюк Роман Петрович,
Луцький інститут розвитку людини
Університету “Україна”,
ректор інституту.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
Дубогай Олександра Дмитрівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П.Драгоманова,
завідувач кафедри фізичного виховання і здоров'я;

кандидат педагогічних наук
Максимчук Борис Анатолійович,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
доцент кафедри фізичного виховання.

Захист відбудеться 20 травня 2011 року о 12.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.01 у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9).

Автореферат розісланий 8 квітня 2011 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.Д. Сиротюк

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Швидкість цивілізаційних процесів, технологічний, культурний і духовний прогрес вимагають докорінної реорганізації вищої школи щодо підготовки майбутніх учителів, підвищення рівня їх професіоналізму та компетентності. Це передбачає значні інновації у модернізації підготовки учителів фізичної культури. Сучасні діти – це комп'ютерне покоління, яке зростає в умовах гіподинамії. На сьогодні спостерігається зниження інтересу дітей молодшого шкільного віку до занять фізичними вправами, дефіцит їх рухової активності. Так, нині практично здоровими є лише 27% дітей дошкільного і молодшого шкільного віку, близько 90% учнів мають відхилення у стані здоров'я, понад 50% – незадовільну фізичну підготовленість; кількість дітей, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи, на початок 2009 року становила 4,1% від загальної кількості. Враховуючи незадовільний стан здоров'я багатьох дітей та реалії навчально-виховного процесу з фізичної культури у загальноосвітніх навчальних закладах, вагомими стають дослідження, пов'язані з підготовкою майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Концептуальні положення щодо підготовки фахівців для сфери фізичної культури, яка є важливою складовою сучасної системи професійної освіти, базуються на засадах Законів України “Про освіту” (1991), “Про вищу освіту” (2001), Державної національної програми “Освіта” (“Україна ХХІ століття”) (2002), Національної доктрини розвитку освіти (2002), Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту (2004), Державного стандарту початкової загальної освіти (2005).

Концептуальні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах розглядали вітчизняні вчені В.І.Завацький, О.С.Куц, Л.П.Сущенко, О.В.Тимошенко, Б.М.Шнян, Ю.М.Шкретій та ін.; валеологічні аспекти формування здоров'я у сучасному освітньому процесі досліджувала М.С. Гончаренко; теоретичні і методологічні засади формування культури здоров'я школярів досліджував В.П.Горашук; інтеграцію пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів вивчала О.Д.Дубогай; теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів досліджувала Н.В.Москаленко.

Деякі аспекти формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності розглядали Л.Л.Арефьева, В.І.Бабич, Л.В.Безкоровайна, Г.Р.Генсерук, М.Т.Данилюк, Л.О.Демінська, Л.І.Іванова, С.О.Ігнатенко, Р.П.Карпюк, Ю.О.Коваленко, Г.Д.Кондрацька, Г.Й.Михайлишин, В.І.Наумчук, І.А.Рядинська та ін.; підготовку майбутніх учителів до роботи з молодшими школярами – К.Б.Авраменко, С.М.Дубяга, Н.В.Котух та ін.; підготовку майбутніх учителів початкових класів до

фізичного виховання учнів – Л.В.Кожевнікова, О.Я.Кругляк, Б.А.Максимчук, А.В.Степанко та ін.; особливості фізичної культури молодших школярів – О.П.Аксьонова, С.П.Бенедь, І.І.Вовченко, А.А.Гриненко, С.М.Корнієнко, О.Я.Кругляк, В.А.Огністий, В.П.Семененко, І. М. Чорнобай та ін.

Водночас теоретичний аналіз наукових досліджень свідчить про те, що проблема підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами як у теоретичному, так і в практичному аспектах досліджена недостатньо, зокрема ґрунтовно не проаналізовано зміст, форми і методи, які мають бути спрямовані на забезпечення ефективної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Актуальність і доцільність дослідження проблеми зумовлені також необхідністю подолання суперечностей, які виникають між:

- об'єктивною потребою суспільства у висококваліфікованих фахівцях нової генерації для оздоровчої роботи у початковій школі та недостатньою розробкою питань підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації з урахуванням індивідуальних можливостей студентів, їх інтересів і запитів щодо майбутньої професійної діяльності з молодшими школярами;

- необхідністю готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами та недостатнім рівнем знань, сформованих практичних умінь і навичок такої роботи;

- потребою оновлення змісту навчальних дисциплін щодо актуальних проблем оздоровчої роботи з молодшими школярами та недостатнім науково-методичним забезпеченням їх викладання у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації.

Актуальність проблеми, її недостатнє теоретичне та методичне висвітлення, потреби розвитку суспільства зумовили вибір теми дисертаційного дослідження **“Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження відповідає тематичному плану наукових досліджень Луцького інституту розвитку людини Університету “Україна” з наукового напрямку “Зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури в умовах сучасної парадигми освіти” (протокол № 3 від 2 вересня 2006 року). Автор розробила навчальний та навчально-методичні посібники, навчальні програми, тестові завдання, здійснила педагогічне оцінювання готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Луцького інституту розвитку людини Університету “Україна” (протокол № 7 від 27 січня 2007 року) та узгоджено у Міжвідомчій раді з координації наукових

досліджень у галузі педагогіки і психології в Україні (протокол № 6 від 19 червня 2007 року).

Мета дослідження – розробити та теоретично обґрунтувати зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Відповідно до мети визначено такі **завдання дослідження**:

1. Проаналізувати стан дослідження проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами у педагогічній теорії та практичній діяльності вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації.
2. Визначити та окреслити структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.
3. З'ясувати та обґрунтувати критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.
4. Розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.
5. Розробити, апробувати та довести ефективність навчально-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації.

Предмет дослідження – зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети і реалізації завдань були використані такі методи: *теоретичні* – аналіз, порівняння, узагальнення, конкретизація, класифікація, систематизація і моделювання для узагальнення теоретичних підходів до визначення й обґрунтування моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; *емпіричні* – анкетування, тестування, педагогічне спостереження, констатувальний і формувальний етапи педагогічного експерименту, ретроспективний аналіз власного педагогічного досвіду з метою виявлення ефективності запропонованої моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; *статистичні* – поєднання якісного і кількісного аналізу отриманого емпіричного матеріалу з використанням методів математичної статистики, зокрема t-критерію Стьюдента та факторного аналізу, які використовувалися з метою обробки результатів педагогічного експерименту.

Експериментальною базою дослідження стали Вищий комунальний навчальний заклад “Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А.Ю.Кримського”, Дубенський педагогічний коледж Рівненського

державного гуманітарного університету, Луцький педагогічний коледж. Всього експериментальним дослідженням було охоплено 512 осіб: 178 студентів і 60 викладачів із трьох вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, 55 учителів загальноосвітніх шкіл і гімназій м. Луцька Волинської області, зокрема 32 вчителі загальноосвітніх шкіл № 20, № 23, № 25, № 26 та 23 вчителі гімназій № 4 імені Модеста Левицького, № 18, № 21 імені Михайла Кравчука, 219 учнів початкових класів ЗОШ № 20 і гімназій № 4 імені Модеста Левицького та № 21 імені Михайла Кравчука.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступному:

- *вперше* визначено структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-організаційний та інноваційно-особистісний), з'ясовано та обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами;

- *уточнено* сутність понять “підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами”, “готовність майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами”;

- *подальшого розвитку* набули теоретичні положення щодо особистісно орієнтованого, системного та діяльнісного підходів у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Практичне значення одержаних результатів дослідження визначено тим, що розроблено і введено у навчально-виховний процес підготовки у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації *комплекс навчально-методичних матеріалів*, до якого ввійшли *навчальні програми* з дисциплін: “Теорія і методика фізичного виховання”; “Методика фізкультурно-оздоровчих занять з використанням легкої атлетики” для студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації спеціалізації “Фізична культура”; “Тімнастика з методикою викладання” для спеціалізації “Фізична культура”; “Оздоровча фізична культура з методикою викладання” для освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр” з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта: 6.010100. Початкове навчання, Дошкільне виховання та з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта 6.010102: Початкова освіта; “Фізична культура для бакалаврів” з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта: 6.010100. Початкове навчання та Дошкільне виховання та з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта 6.010102: Початкова освіта; зі спецкурсу “Інноваційні методики фізичної культури” для спеціалізації “Фізична культура”; *навчальний посібник* “Легка атлетика з методикою викладання” для спеціалізації “Фізична

культура”; *навчально-методичні посібники* “Орієнтація на особистість у фізичному вихованні” та “Авторські особистісно зорієнтовані уроки фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів”; *тестові завдання* з теорії і методики фізичного виховання для студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації; *комп'ютерна програма* “ДКСА: педагогічна діагностика сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами” (у співавторстві з Р.П.Карішком, Л.П.Сущенко і Д.О.Александровим, свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №36329 видане Державним департаментом інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України) для викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

Матеріали дослідження покладені в основу науково-методичного забезпечення та організації у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Розроблені матеріали дослідження можуть бути використані викладачами вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації для підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами, а також можуть застосовуватися у системі підвищення кваліфікації учителів.

Впровадження результатів дослідження. Основні положення, висновки та рекомендації щодо підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами впроваджено у систему підготовки майбутніх учителів фізичної культури Вищого комунального навчального закладу “Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А.Ю.Кримського” (довідка № 160 від 28.05.2010 р.), Дубенського коледжу Рівненського державного гуманітарного університету (довідка № 03/33 від 25.11.07 р.), Луцького педагогічного коледжу (довідка № 176 від 18.05.2010 р.).

Особистий внесок автора полягає у розробці методики дослідження та аналізу емпіричних даних про фізичну працездатність гімназистів у публікації, написаній у співавторстві з В.В.Чижиком; в обґрунтуванні методів дослідження, аналізу та узагальнення одержаних результатів щодо особливостей фізичної працездатності школярів та гімназистів при різній організації уроків фізичної культури у публікації, написаній у співавторстві з В.В.Чижиком; в інформаційному пошуку та аналізі літератури щодо фізичної працездатності гімназистів в умовах інноваційного навчання у публікації, написаній у співавторстві з В.В.Чижиком; у розробці методики дослідження для обґрунтування необхідності корекції функціонального стану учнів гімназії у публікації, написаній у співавторстві з В.В.Чижиком; в обґрунтуванні основних ідей та висновків у публікації, написаній у співавторстві Л. Педиком, Л. Фукс, В.Чижиком.

Апробація результатів дослідження. Основні результати та теоретичні положення дисертаційного дослідження висвітлено й обговорено на міжнародних науково-практичних конференціях: “Сучасні технології зміцнення та відновлення здоров’я” (Луцьк, 2005); “Актуальні проблеми сучасної біомеханіки фізичного виховання та спорту” (Чернігів, 2010); *всеукраїнських науково-практичних конференцій*: “Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні” (Рівне, 2003); “Сучасні проблеми фізичного виховання школярів та студентів України” (Суми, 2005); *обласній науково-практичній конференції* “Системний підхід до формування професійних здібностей майбутніх учителів” (Луцьк, 2009); *круглого столу*: “Сучасні проблеми фізичного виховання і розвитку учнівської та студентської молоді” (Київ, 2009), на засіданнях кафедри здоров’я і фізичної культури Луцького інституту розвитку людини Університету “Україна” та на засіданнях циклової комісії викладачів фізичної культури Луцького педагогічного коледжу.

Публікації. Основні теоретичні положення й висновки дисертаційного дослідження відображено у 26 наукових і науково-методичних публікаціях автора, зокрема у 1 навчальному посібнику, в 2 навчально-методичних посібниках, у 1 тестових завданнях, у 5 навчальних програмах з дисциплін, у 6 статтях у наукових фахових виданнях, у 6 статтях у наукових виданнях, у 5 статтях у збірниках науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (318 найменувань) і додатків. Загальний обсяг дисертації – 292 сторінок (основна частина – 181 сторінка). Робота містить 30 таблиць на 29 сторінках, 39 рисунків на 32 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми і доцільність її наукової розробки, визначено мету, завдання, об’єкт, предмет, розкрито його наукову новизну, практичне значення, подано відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У першому розділі “Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами” охарактеризовано основні дефініції дослідження; проаналізовано наукову літературу з проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; розкрито сучасний стан підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Науковці В.А.Огнистий, А.В.Степанко, В.Т.Ялович зазначають, що готовність майбутнього учителя повинна бути спрямована на виховання здорового, активного та повноцінного громадянина української держави.

У працях учених В.В.Грипина та А.Г.Сухарева вказується, що оздоровча робота є організованим процесом дії фізичних вправ, гігієнічних заходів і природних чинників з метою забезпечення всебічного функціонального розвитку зростаючого організму дитини.

Поняття “*підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами*” нами розглянуто як навчально-виховний процес, який відбувається у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації з метою набуття студентами кваліфікації, яка дозволить їм успішно працювати у початковій школі та формувати здоровий спосіб життя і життєво важливі рухові вміння та навички учнів молодшого шкільного віку, сприяти фізичному розвитку і підвищенню працездатності молодших школярів, самостійному та свідомому виконанню ними фізичних вправ у режимі дня, усвідомленню необхідності удосконалення основних якостей фізичного розвитку. Поняття “*готовність майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами*” нами сприймається як інтегративне утворення особистості, що містить особистісні якості й мотиваційну налаштованість студентів на зміцнення здоров'я учнів початкової школи та характеризується взаємозв'язком і взаємодією структурних компонентів (мотиваційного, когнітивного, діяльнсно-організаційного та інноваційно-особистісного).

Крім того, нами визначені структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами: *мотиваційний компонент* спрямований на формування у майбутніх учителів фізичної культури позитивної мотивації, стійкого інтересу до оздоровчої роботи з молодшими школярами та задоволеності своєю професією; *когнітивний компонент* передбачає оволодіння студентами професійно орієнтованими знаннями про оздоровчу роботу з молодшими школярами; *діяльнсно-організаційний компонент* передбачає наявність у студентів методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок щодо оздоровчої роботи з молодшими школярами; *інноваційно-особистісний компонент* передбачає наявність у студентів творчого креативного потенціалу, відповідного рівня здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі. Критеріями сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами визначено такі: ступінь сформованості мотивації майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; ступінь оволодіння майбутніми вчителями фізичної культури професійно орієнтованими знаннями про оздоровчу роботу з молодшими школярами; ступінь сформованості методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; ступінь сформованості творчого креативного потенціалу майбутніх учителів фізичної культури.

Рівні та показники сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами

Рівень	Показники
Високий	<p>Яскраво виражена спрямованість студента до оволодіння професією вчителя фізичної культури початкових класів і задоволеність своєю професією; високий рівень мотивації та інтересу до оздоровчої роботи з молодшими школярами, висока відповідальність за здоров'я учнів молодшого шкільного віку; ґрунтовні професійно орієнтовані знання про оздоровчу роботу з молодшими школярами, вільне та творче оперування цими знаннями у процесі практичної діяльності; високий рівень сформованості методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; високий рівень сформованості творчого креативного потенціалу, високий рівень здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі.</p>
Середній	<p>Виражена спрямованість студента до оволодіння професією вчителя фізичної культури початкових класів і задоволеність своєю професією; середній рівень мотивації та інтересу до оздоровчої роботи з молодшими школярами, певною мірою виражений рівень відповідальності за здоров'я учнів молодшого шкільного віку; обмежені професійно орієнтовані знання про оздоровчу роботу з молодшими школярами, оперування цими знаннями у процесі практичної діяльності; середній рівень сформованості методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; середній рівень сформованості творчого креативного потенціалу, середній рівень здатності до інноваційної оздоровчої роботи.</p>
Низький	<p>Небажання оволодівати професією вчителя фізичної культури початкових класів і відсутність задоволеності своєю професією; низький рівень мотивації та інтересу до оздоровчої роботи з молодшими школярами, невиражена відповідальність за здоров'я учнів молодшого шкільного віку; відсутність у студента професійно орієнтованих знань про оздоровчу роботу з молодшими школярами, спроможності оперувати цими знаннями у процесі практичної діяльності; низький рівень сформованості методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; низький рівень сформованості творчого креативного потенціалу, низький рівень здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі.</p>

Опитування 178 студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації показало, що вважають себе підготовленими до оздоровчої роботи в початковій школі 43,07% студентів, володіють знаннями про суть, мету, завдання й зміст оздоровчої роботи 43,29% студентів, володіють уміннями доступно викладати інформацію молодшим школярам про здоровий спосіб життя на уроці фізичної культури та у позаурочний час 40,64% студентів, володіють навичками організації і проведення фізкультурно-оздоровчих заходів з молодшими школярами 52,29% студентів, вважають себе підготовленими до застосування інноваційних технологій у майбутній педагогічній діяльності 32,3% студентів.

Анкетування 60 викладачів свідчить про те, що задоволені підготовкою майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи в початковій школі 45,64% викладачів, використовують інноваційні технології навчання у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури у педагогічному коледжі 39,44% викладачів.

Опитування 55 вчителів загальноосвітніх навчальних закладів показало, що задоволені підготовкою студентів до здійснення оздоровчої роботи в початковій школі 34,94% учителів, спрямовують свої зусилля на вдосконалення якості знань студентів з оздоровчої роботи під час педагогічної практики 77,85% учителів, спрямовують свої зусилля на вдосконалення навичок студентів застосовувати оздоровчі технології в роботі з молодшими школярами 64,73% учителів.

Анкетування 219 учнів 2-4 класів загальноосвітніх шкіл і гімназій свідчить про те, що бажають підвищити свою фізичну підготовку 54,41% учнів ЗОШ і 70,8% учнів гімназій, мати правильну поставу – 27,98% учнів ЗОШ і 49,64% учнів гімназій, поліпшити своє здоров'я – 39,63% учнів ЗОШ і 53,31% учнів гімназій, відвідують уроки фізкультури з великим бажанням – 74,69% учнів ЗОШ і 79,06% учнів гімназій.

Отже, процес підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами потребує вдосконалення.

У другому розділі “Зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами” нами представлено розроблену модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; з'ясовано зміст, форми і методи підготовки майбутніх учителів фізичної культури; розглянуто організацію та результати педагогічного експерименту.

Було розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами (рис. 1), подану як складну систему, що має *цільову, теоретико-методологічну, змістову, процесуальну та результативно-підсумкову* взаємопов'язані підсистеми. *Цільова підсистема* визначена метою та завданнями підготовки майбутніх учителів фізичної

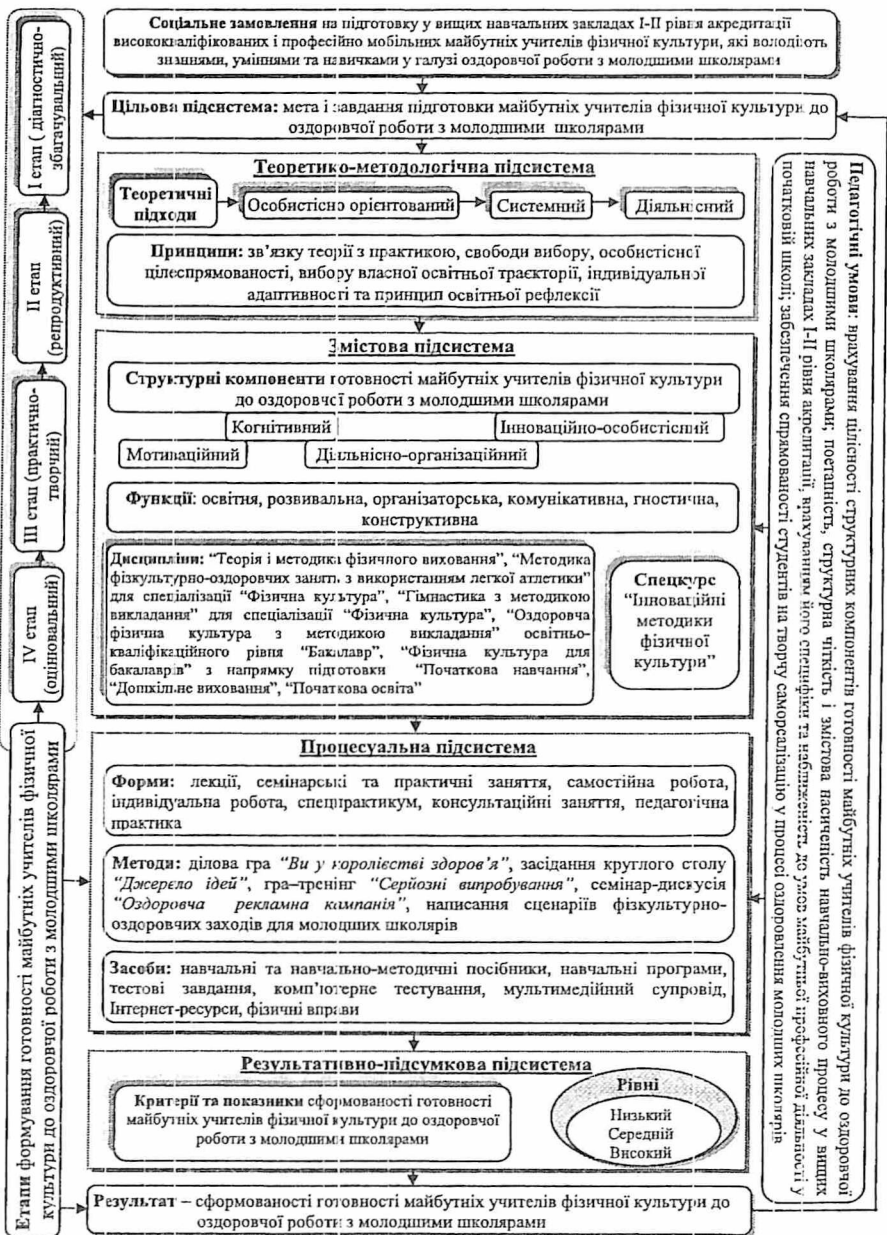

Рис. 1. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами

культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. *Теоретико-методологічна підсистема* передбачає доцільність використання підходів (особистісно орієнтованого, системного та діяльнісного) і принципів (зв'язку теорії з практикою, свободи вибору, особистісної цілеспрямованості, вибору власної освітньої траєкторії, індивідуальної адаптивності та принцип освітньої рефлексії). *Змістова підсистема* визначається: 1) структурними компонентами готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; 2) функціями; 3) педагогічними умовами; 4) системою знань, умінь та навичок з навчальних дисциплін: “Теорія і методика фізичного виховання”, “Методика фізкультурно-оздоровчих занять з використанням легкої атлетики” для студентів вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації спеціалізації “Фізична культура”, “Гімнастика з методикою викладання” для спеціалізації “Фізична культура”, “Оздоровча фізична культура з методикою викладання” для освітньо-кваліфікаційного рівня “Бакалавр”, “Фізична культура для бакалаврів” з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта: 6.010100. Початкове навчання, Дошкільне виховання та з напрямку (спеціальності) 0101 Педагогічна освіта 6.010102: Початкова освіта, зі спекурсу “Інноваційні методики фізичної культури”. Педагогічними умовами визначено такі: врахування цілісності структурних компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; поетапність, структурна чіткість і змістова насиченість навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, врахування його специфіки та наближеність до умов майбутньої професійної діяльності у початковій школі; забезпечення спрямованості студентів на творчу самореалізацію у процесі оздоровлення молодших школярів. *Процесуальна підсистема* містить етапи підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами (діагностично-збагачувальний, репродуктивний, практично-творчий та оцінювальний); форми, методи і засоби підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. До *результативно-підсумкової підсистеми* входять критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. *Результатом* є сформованість готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Для проведення педагогічного експерименту було здійснено *добір та модифікацію* методик, а саме: “Діагностика задоволеності майбутніх учителів своєю професією і роботою та чинників, які впливають на саморозвиток педагога”, що була запропонована Н.Журіним та Є.Ільїним (для визначення рівня сформованості мотиваційного компонента); тест “Оцінка комунікативних та організаторських здібностей”, що була запропонована В.В.Сивязьським та Б.А.Федоришиним (для визначення рівня сформованості діялісно-організаційного компонента). Для визначення рівня сформованості

когнітивного компонента використані тестові завдання, розроблені автором. Для визначення рівня сформованості іноваційно-особистісного компонента використана картка, розроблена автором.

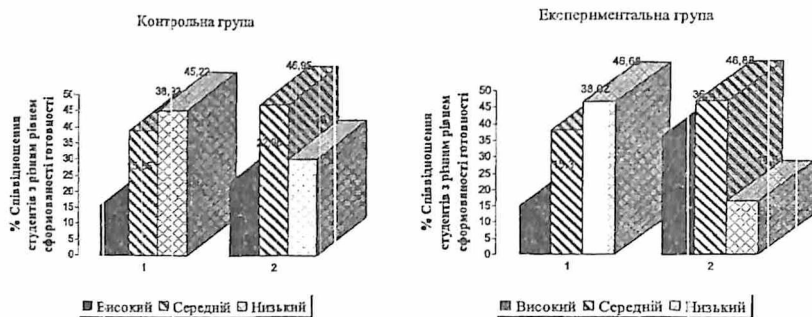
Для проведення констатувального та формувального етапів педагогічного експерименту була визначена репрезентативна вибірка кількості студентів Луцького педагогічного коледжу (71 особа) і Вищого комунального навчального закладу “Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А.Ю.Кримського” (59 осіб).

Вірогідність результатів педагогічного експерименту встановлювалася за допомогою t-критерію Стьюдента та факторного аналізу.

Результати констатувального етапу педагогічного експерименту підтвердили наявність низького рівня сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Формувальний етап педагогічного експерименту був спрямований на впровадження моделі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Аналіз результатів педагогічного експерименту дозволив констатувати, що у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами збільшилась кількість студентів експериментальної групи, які мають високий і середній рівні сформованості за всіма критеріями готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами (рис. 2).

1 – констатувальний етап педагогічного експерименту;
2 – формувальний етап педагогічного експерименту.

Рис. 2. Динаміка рівнів сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами

Збільшилась кількість студентів з високою рівнем задоволеності своєю професією в експериментальній групі на 21,13%, у контрольній групі – на 5,09%; сформованості чинників, що перешкождали саморозвитку майбутнього

педагога, в експериментальній групі – на 22,54%, у контрольній групі – на 5,08%; сформованості чинників, що стимулювали саморозвиток майбутнього педагога, в експериментальній групі – на 21,13%, у контрольній групі – на 6,78%; оволодіння професійно орієнтованими знаннями в експериментальній групі – на 29,58%, у контрольній групі – на 6,78%; сформованості комунікативних умінь в експериментальній групі – на 15,49%, у контрольній групі – на 5,08%; сформованості організаторських умінь в експериментальній групі – на 15,49%, у контрольній групі – на 5,06%; сформованості здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі в експериментальній групі – на 22,54%, у контрольній групі – на 1,69%.

Збільшилась кількість студентів з *середнім рівнем* задоволеності своєю професією в експериментальній групі на 8,45%, у контрольній групі – на 11,87%; сформованості чинників, що перешкоджали саморозвитку майбутнього педагога, в експериментальній групі – на 7,04%, у контрольній групі – на 5,09%; сформованості чинників, що стимулювали саморозвиток майбутнього педагога, в експериментальній групі – на 7,04%, у контрольній групі – на 10,17%; оволодіння професійно орієнтованими знаннями в експериментальній групі – на 4,23%, у контрольній групі – на 3,39%; сформованості комунікативних умінь в експериментальній групі – на 12,68%, у контрольній групі – на 6,78%; сформованості організаторських умінь в експериментальній групі – на 15,49%, у контрольній групі – на 11,86%; сформованості здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі в експериментальній групі – на 7,04%, у контрольній групі – на 3,39%.

Зменшилась кількість студентів з *низьким рівнем* сформованості задоволеності своєю професією в експериментальній групі на 29,58%, у контрольній групі – на 16,95%; сформованості чинників, що перешкоджали саморозвитку майбутнього педагога, в експериментальній групі – на 29,18%, у контрольній групі – на 10,17%; сформованості чинників, що стимулювали саморозвиток майбутнього педагога, в експериментальній групі – на 28,17%, у контрольній групі – на 16,95%; оволодіння професійно орієнтованими знаннями в експериментальній групі – на 33,81%, у контрольній групі – на 10,17%; сформованості комунікативних умінь в експериментальній групі – на 28,17%, у контрольній групі – на 11,86%; сформованості організаторських умінь в експериментальній групі – на 30,98%, у контрольній групі – на 16,95%; сформованості здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі в експериментальній групі – на 29,58%, у контрольній групі – на 5,09%.

Факторний аналіз експериментальних даних показав, що на кінець формувального етапу педагогічного експерименту в експериментальній групі найбільш значущим компонентом готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами був *діяльнісно-організаційний* компонент, який пояснюється двома змінними: V1 – комунікативні уміння і V2 – організаторські уміння, які згрупувались у

першому найбільш значущому факторі з дисперсією 30,12%. У контрольній групі на кінець формувального етапу педагогічного експерименту було виявлено переміщення інноваційно-особистісного компонента у третій менш значущий фактор, що призвело до зміни факторної структури компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і висвітлено новий спосіб розв'язання актуальної проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. Проведене дослідження стало підґрунтям для таких висновків:

1. Теоретичний аналіз наукових праць з питань підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами дозволив зробити висновок, що означена проблема не знайшла розгорнутого відображення в науково-педагогічній та фаховій літературі. Актуальність і доцільність обраної теми зумовлені посиленням соціального значення процесу оздоровлення учнів молодшого шкільного віку та процесу, який здійснюється у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, з метою оволодіння майбутніми учителями фізичної культури певним запасом професійних знань, умінь та навичок, а також професійними якостями, необхідними для успішного виконання професійної діяльності у початковій школі. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами розглядається як навчально-виховний процес, який здійснюється у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації з метою набуття студентами кваліфікації, яка дозволить їм успішно працювати у початковій школі та формувати здоровий спосіб життя і життєво важливі рухові уміння та навички учнів молодшого шкільного віку, сприяти фізичному розвитку і підвищенню працездатності молодших школярів, самостійному та свідомому виконанню ними фізичних вправ у режимі дня, усвідомленню необхідності вдосконалення основних якостей фізичного розвитку.

2. Визначені структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами: мотиваційний компонент спрямований на формування у майбутніх учителів фізичної культури позитивної мотивації, стійкого інтересу до оздоровчої роботи з молодшими школярами та задоволеності своєю професією; когнітивний компонент передбачає оволодіння студентами професійно орієнтованими знаннями про оздоровчу роботу з молодшими школярами; діяльнісно-організаційний компонент передбачає наявність у студентів методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок щодо оздоровчої роботи з молодшими школярами; інноваційно-особистісний компонент передбачає наявність у студентів творчого креативного потенціалу,

відповідного рівня здатності до інноваційної оздоровчої роботи у початковій школі.

3. З'ясовані та обґрунтовані критерії сформованості компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами: ступінь сформованості мотивації майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; ступінь оволодіння майбутніми учителями фізичної культури професійно орієнтованими знаннями про оздоровчу роботу з молодшими школярами; ступінь сформованості методичних, організаційних і комунікативних умінь та навичок майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; ступінь сформованості творчого креативного потенціалу майбутніх учителів фізичної культури. На констатувальному етапі педагогічного експерименту у контрольній групі *високий рівень* сформованості за всіма компонентами готовності виявлено у 15,85% студентів, на формуальному етапі педагогічного експерименту виявлено – у 22,98% студентів, *середній рівень* відповідно до етапів педагогічного експерименту виявлено у 38,93% студентів і у 46,95% студентів, *низький рівень* відповідно виявлено – у 45,22% студентів і у 30,07% студентів. На констатувальному етапі педагогічного експерименту в експериментальній групі *високий рівень* сформованості за всіма компонентами готовності виявлено у 15,3% студентів, на формуальному етапі педагогічного експерименту виявлено – у 36,61% студентів, *середній рівень* відповідно до етапів педагогічного експерименту виявлено у 38,02% студентів і у 46,88% студентів, *низький рівень* відповідно виявлено – у 46,68% студентів і у 16,51% студентів.

4. Розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами, яку подано як складну систему, що має цільову, теоретико-методологічну, змістову, процесуальну та результативно-підсумкову взаємопов'язані підсистеми. Педагогічними умовами визначено такі: врахування цілісності структурних компонентів готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; повнота, структурна чіткість і змістова насиченість навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, врахування його специфіки та наближеність до умов майбутньої професійної діяльності у початковій школі; забезпечення спрямованості студентів на творчу самореалізацію у процесі оздоровлення молодших школярів. Результатом є сформованість готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

5. Розроблено і впроваджено комплекс навчально-методичних матеріалів у навчально-виховний процес вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації, до якого увійшли навчальні програми з дисциплін, навчальний та

навчально-методичні посібники, тестові завдання, комп'ютерна програма "ДКСА".

Дисертаційне дослідження не охоплює весь спектр питань та не висчерпує всіх аспектів покращення процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у застосуванні інформаційно-комунікативних технологій з метою оптимізації процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації.

Основний зміст дисертації відображено в таких публікаціях:

Навчальні посібники, тестові завдання, навчальні програми

1. Денисенко Н. Г. Орієнтація на особистість у фізичному вихованні : [навчально-методичний посібник для вчителів – практиків] / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПК, 2009. – 176 с.
2. Денисенко Н. Г. Авторські особистісно зорієнтовані уроки фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів: [навчально-методичний посібник для вчителів-практиків] / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПК, 2009. – 140 с.
3. Денисенко Н. Г. Легка атлетика з методикою викладання : [навчальний посібник для спеціалізації "Фізична культура"] / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПК, 2010. – 222 с.
4. Денисенко Н. Г. Тестові завдання з теорії та методики фізичного виховання для студентів вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації / Н. Г. Денисенко. – К. : ТОВ "Козарі", 2009. – 40 с.
5. Денисенко Н. Г. Навчальна програма з дисципліни "Методика фізкультурно-оздоровчих занять з використанням легкої атлетики" для спеціалізації "Фізична культура" студентів вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації / Н. Г. Денисенко – Луцьк : Луцький педагогічний коледж, 2009. – 82 с.
6. Денисенко Н. Г. Навчальна програма з дисципліни "Гімнастика з методикою викладання" для спеціалізації "Фізична культура" / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПРОУніверситету "Україна", 2009. – 28 с.
7. Денисенко Н. Г. Навчальна програма з дисципліни "Інноваційні методики фізичного виховання" для спеціалізації "Фізична культура" освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПРОУніверситету "Україна", 2009. – 11 с.
8. Денисенко Н. Г. Навчальна програма з дисципліни "Оздоровча фізична культура з методикою викладання" для спеціалізації "Фізична культура" освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : ЛПРОУніверситету "Україна", 2009. – 12 с.
9. Денисенко Н. Г. Навчальна програма з дисципліни "Фізична культура для бакалаврів" з напрямку підготовки "Початкова освіта", "Дошкільня освіта",

“Дошкільне виховання” / Н. Г. Денисенко. – Луцьк : Луцький педагогічний коледж, 2009. – 203 с.

Статті у наукових фахових виданнях

10. Денисенко Н. Г. Фізична працездатність гімназистів при різній організації уроків фізичної культури / Н. Г. Денисенко, В. В. Чижик // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: [збірник наук. пр. в галузі фізичної культури і спорту] / За ред. проф. Єрмакова С. С. – Харків : ХДАДМ(ХХП) – ХДАФК – 2004. – №15. – С. 163–167.

11. Денисенко Н.Г. Особистісно зорієнтоване навчання – у практику роботи вчителя фізичної культури / Н. Г. Денисенко // Фізичне виховання в школі. – 2007. – Вип. №1 (47). – С. 28–34.

12. Денисенко Н. Г. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами як педагогічна проблема / Н. Г. Денисенко // Наукові записки: [збірник наукових статей] / Міністерство освіти і науки України; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; укл. П. В. Дмитренко, Л. Л. Макаренко. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2008. – Вип. LXXIV (74). – С. 87– 93.

13. Денисенко Н. Г. Структура підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами в умовах педагогічних коледжів / Н. Г. Денисенко // Наукові записки: [збірник наукових статей] / Міністерство освіти і науки України; Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова; укл. Л. Л. Макаренко. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. LXXX (80). – С. 65–71.

14. Денисенко Н. Г. Науково-дослідницька робота як стратегічний елемент фахової підготовки майбутніх учителів фізичної культури в початковій школі / Н. Г. Денисенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: [збірник наук. пр. в галузі фізичної культури і спорту] / За ред. проф. Єрмакова С. С. – Харків, ХОВНОКУ-ХДАДМ, 2010. – №5. – С. 47–49.

15. Денисенко Н. Г. Модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами / Н. Г. Денисенко // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Випуск 81. Серія : педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт : Збірник. – Чернігів : ЧДПУ, 2010. – № 81. – С. 33–37.

Публікації у наукових виданнях

16. Денисенко Н. Г. Обґрунтування необхідності корекції функціонального стану учнів гімназії за даними аналізу варіабельності серцевого ритму / Н. Г. Денисенко, В. В.Чижик // Молода спортивна наука України: [збірник наук. пр. в галузі фізичної культури та спорту]. – Львів : НФВ “Українські технології”, 2005. – Т 4. – С. 70–75.

17. Денисенко Н. Г. Соціально-гігієнічні особливості режиму дня

старшокласників шкіл та гімназій / Н. Г. Денисенко // Молода спортивна наука України: [збірник наук. пр. в галузі фізичної культури та спорту]. – Львів : НФВ “Українські технології”, 2006. – Т 1. – С. 130–136.

18. Денисенко Н. Г. Самооцінка рівня здоров'я, фізичної підготовленості, самопочуття та сприятливості умов навчання в школі в учнів ЗОШ та гімназій / Н. Г. Денисенко // Сучасні оздоровчо-реабілітаційні технології: [зб. наукових праць] / Луцький інститут розвитку людини Університету “України”. – Луцьк, 2006. – № 2. – С. 191–195.

19. Денисенко Н. Г. Ставлення гімназистів і учнів загальноосвітніх шкіл (середні та старші класи) до занять фізичними вправами / Н. Г. Денисенко // Сучасні оздоровчо-реабілітаційні технології: [зб. наукових праць] / Луцький інститут розвитку людини Університету “України”. – Луцьк, 2005. – № 1. – С. 49–55.

20. Денисенко Н. Особливості рівня здоров'я, фізичної підготовленості, самопочуття та ведення здорового способу життя в учнів загальноосвітніх шкіл та гімназій / Н. Денисенко, Л. Педик, Л. Фукс, В. Чижик // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2007. – № 3. – С.44–46.

21. Денисенко Н. Г. Науково-дослідницька робота студентів педагогічного коледжу як один зі стратегічних напрямів фахової підготовки майбутнього вчителя фізичної культури / Н. Г. Денисенко // Волинський національний університет ім. Лесі Українки. Випуск №1 (5). Серія: фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: [збір. наук. пр.] / укл. : А. В. Цьось, С. П. Козібродський – Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки; 2009. – № 1(5). – С. 29–32.

Матеріали науково-практичних конференцій

22. Денисенко Н. Г. Актуальні проблеми фізичного виховання в гімназіях / Н. Г. Денисенко // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / Редакційно-видавничий центр Міжнародного університету “РЕГІ” ім. академіка Степана Дем'янчука. – Рівне, 2003. – Вип. III. – Ч.1. – С. 275–278.

23. Чижик В. В. Особливості фізичної працездатності школярів та гімназистів при різній організації урків фізичної культури / В. В. Чижик, Н. Г. Денисенко // Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту школярів та студентів України : матеріали Всеукраїнської наукової конференції. – Суми, 2005. – С. 122–125.

24. Чижик В. В. Фізична працездатність гімназистів в умовах інноваційного навчання / В. В. Чижик, Н. Г. Денисенко // Сучасні технології зміннення та відновлення здоров'я : матеріали Міжнародної науково – практичної конференції, присвяченій 5-и річчю Луцького інституту розвитку людини Університету “України”. – Луцьк, 2005. – С.47–49.

25. Денисенко Н. Г. Науково-дослідницька робота зі студентами педагогічного коледжу як важливий елемент фахової підготовки майбутнього

учителя фізичної культури / Н. Г. Денисенко // Системний підхід до формування професійних здібностей майбутніх учителів: матеріали обласної науково-практичної конференції. – Луцьк, 2009. – С. 23–31.

26. Денисенко Н. Г. Чинники формування інтересу до занять фізичною культурою студенток Луцького педагогічного коледжу (17–18 років, бакалаврат) / Н. Г. Денисенко // Системний підхід до формування професійних здібностей майбутніх учителів: матеріали обласної науково-практичної конференції. – Луцьк, 2009. – С. 17–23.

АНОТАЦІЇ

Денисенко Н. Г. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти. – Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова. – Київ, 2011.

Дисертаційна робота присвячена дослідженню проблеми підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

У результаті дослідження вперше визначено структурні компоненти готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами (мотиваційний, когнітивний, діяльнісно-організаційний та інноваційно-особистісний), з'ясовано та обґрунтовано критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами; розроблено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено модель підготовки майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Уточнено сутність понять “підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами”, “готовність майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами”.

Подальшого розвитку набули теоретичні положення щодо особистісно орієнтованого, системного, діяльнісного підходів у підготовці майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами.

Ключові слова: підготовка, майбутні учителі фізичної культури, оздоровча робота, молодші школярі.

Денисенко Н. Г. Подготовка будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Национальный педагогический университет имени М. П. Драгоманова. – Киев, 2011.

Диссертационная работа посвящена исследованию проблемы подготовки будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками.

Подготовка будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками рассматривается как учебно-воспитательный процесс, который осуществляется в высших учебных заведениях I-II уровня аккредитации с целью получения студентами квалификации, которая позволит им успешно работать в начальной школе и формировать здоровый образ жизни, жизненно важные двигательные умения и навыки у учеников младшего школьного возраста, содействовать физическому развитию и повышению работоспособности младших школьников, самостоятельному и сознательному выполнению ими физических упражнений в режиме дня, осознанию необходимости совершенствования основных качеств физического развития.

В диссертации понятия "готовность будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками" рассматривается как интегративное личностное образование, которое включает личностные качества и мотивационную направленность студентов на укрепление здоровья учеников начальной школы и характеризуется взаимосвязью и взаимодействием структурных компонентов (мотивационного, когнитивного, деятельно-организационного и инновационно-личностного).

В процессе исследования определены структурные компоненты готовности будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками: мотивационный компонент направлен на формирование у будущих учителей физической культуры позитивной мотивации, стойкого интереса к оздоровительной работе с младшими школьниками и удовлетворенности своей профессией; когнитивный компонент предусматривает овладение студентами профессионально ориентированными знаниями об оздоровительной работе с младшими школьниками; деятельно-организационный компонент предусматривает наличие у студентов методических, организационных и коммуникативных умений и навыков оздоровительной работы с младшими школьниками; инновационно-личностный компонент предусматривает наличие у студентов творческого креативного потенциала, соответствующего уровня способности к инновационной оздоровительной работе в начальной школе.

Разработана, теоретически обоснована и экспериментально проверена модель подготовки будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками, которая рассматривается как сложная система, имеющая целевую, теоретико-методологическую, содержательную, процессуальную и оценочно-итоговую подсистемы. Целевая подсистема определяется целью и заданиями подготовки будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками. Теоретико-методологическая подсистема предусматривает целесообразность

использования подходов (лично ориентированного, системного и деятельностного) и принципов (взаимодействия теории с практикой, свободы выбора, личностной целенаправленности, выбора собственной образовательной траектории, индивидуальной адаптивности и образовательной рефлексии). Содержательная подсистема определяется: 1) структурными компонентами готовности будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками; 2) функциями; 3) педагогическими условиями; 4) системой знаний, умений и навыков по учебным дисциплинам: “Теория и методика физического воспитания”, “Методика физкультурно-оздоровительных занятий с использованием легкой атлетики” для студентов высших учебных заведений I-II уровня аккредитации специализации “Физическая культура”, “Гимнастика с методикой преподавания” для специализации “Физическая культура”, “Оздоровительная физическая культура с методикой преподавания” для специализации “Физическая культура” образовательно-квалификационного уровня “Бакалавр”, “Физическая культура для бакалавров” направления подготовки “Начальное образование”, “Дошкольное образование”, “Дошкольное воспитание”, по спецкурсу “Инновационные методики физической культуры”. Педагогическими условиями определены такие: учет целостности структурных компонентов готовности будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками; поэтапная, структурная четкость и смысловая насыщенность учебно-воспитательного процесса в высших учебных заведениях I-II уровня аккредитации, учет его специфики и приближенность к условиям будущей профессиональной деятельности в начальной школе; обеспечение направленности студентов на творческую самореализацию в процессе оздоровления младших школьников. Процессуальная подсистема включает этапы подготовки будущих учителей физической культуры в оздоровительную работу с младшими школьниками (диагностически-обогащающий, репродуктивный, практически творческий и оценивающий); формы, методы и средства подготовки будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками. К результативно-итоговой подсистеме входят критерии, показатели и уровни сформированности готовности будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками. Результатом является сформированность готовности будущих учителей физической культуры к оздоровительной работе с младшими школьниками.

Ключевые слова: подготовка, будущие учителя физической культуры, оздоровительная работа, младшие школьники.

Denysenko N. Preparation of future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren. – Manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of pedagogical

sciences after speciality 13.00.04 – the theory and the methods of professional education. – National Pedagogical Dragomanov University. – Kyiv, 2011.

Dissertation work is devoted research the problem of preparation the future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren.

As a result of research first identified the structural components of readiness of future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren, criteria and indicators of formation of readiness of the future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren (motivational, cognitive, active-organizational and innovative-personality); elucidated the criteria, indicators and levels of readiness of future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren was developed, theoretically grounded and tested model of preparation future teachers of physical education to health work with junior schoolchildren.

The essence of concepts is specified “preparing future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren”, “the readiness of future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren”.

Further development are acquired the theoretical positions on individually focused, systematic and active approaches in preparation future teachers of physical culture to health work with junior schoolchildren.

Keywords: preparation, future teachers of physical culture, health work, junior schoolchildren.

Підписано до друку 05.04.2011 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Таймс.
Наклад 100 прим. Зам. № 202
Віддруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10 2002.
(044) 239-30-26

